

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 544/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti SPARTAK MYJAVA a. s., Hodžova 261/1, Myjava, IČO 46 699 821, zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Mrázovou, Šoltésovej 20, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Up 457/2019 a jeho uznesením sp. zn. 18 Up 457/2019 zo 6. mája 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti SPARTAK MYJAVA, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a v ňom vydaného napadnutého rozhodnutia, sťažnostná argumentácia sťažovateľky a vyjadrenie okresného súdu

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti SPARTAK MYJAVA a. s., Hodžova 261/1, Myjava, IČO 46 699 821 (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním z 30. apríla 2020, ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Up 457/2019 a jeho uznesením sp. zn. 18 Up 457/2019 zo 6. mája 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“ alebo aj „platobný rozkaz“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe návrhu [REDACTED], správcu konkurznej podstaty úpadcu MFK Dubnica nad Váhom, a. s. v konkurze (ďalej len „žalobca“), okresný súd vydal v upomínacom konaní platobný rozkaz, ktorým zaviazal sťažovateľku k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 57 600 € s príslušným úrokom z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky. Platobný rozkaz bol sťažovateľke doručený do elektronickej schránky 23. mája 2019.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že proti platobnému rozkazu podala 31. júla 2019 odpor. O jej odpore mal okresný súd v zmysle § 12 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) rozhodnúť vydaním uznesenia o odmietnutí odporu,

proti ktorému by mohla podať sťažnosť. Okresný súd však o podanom odpore ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol, a preto zasiahol do jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

4. Porušenie práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľka v nekonaní okresného súdu vo veci po tom, čo mu doručila odpor. V odpore namietala zákonnú prekážku litispendencie, ktorá by viedla k zrušeniu vydaného platobného rozkazu, čím by nemohol účinne nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť. Platobný rozkaz je preto podľa jej názoru nezákonný z dôvodu existencie zákonnej prekážky litispendencie. Napriek tomu je proti nej na podklade platobného rozkazu vedená exekúcia. Podstata námietok sťažovateľky týkajúca sa namietaného porušenia označených práv spočíva v nezákonnosti vedenia exekúcie. Platobný rozkaz totiž dosiaľ *„nemohol nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť a to titulom zákonnej prekážky konania tohto súdu a nároku medzi tými istými stranami sporu, ako aj predmete sporu a zákonnej prekážky listispendencie“*. S ohľadom na dosiaľ uvedené námietky sťažovateľka žiada, aby ústavný súd preskúmal napadnutý platobný rozkaz z hľadiska jeho vykonateľnosti a následne aby *„zrušil vydaný platobný rozkaz z dôvodu prekážky litispendencie“*.

5. Sťažovateľka súčasne navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia *„až do rozhodnutia vo veci samej“*, pretože ho považuje za nezákonné a napriek tomu je podkladom pre vedenie exekučného konania.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka v petite svojej ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené.

3. *Sťažovateľ žiada, aby Ústavný súd zrušil vydaný PR, v konaní vedenom na OS BB a to v upomínacom konaní pod č. k. 18Up/457/2019, ktorý bol vydaný dňa 06.05.2019, a to z dôvodu prekážky litispendencie.*

... Sťažovateľ si uplatňuje nárok na náhradu trov konania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi platenie a náhradu trov konania.“

7. Ústavný súd považoval za vhodné doručiť ústavnú sťažnosť sťažovateľky ešte pred jej predbežným prerokovaním okresnému súdu na vyjadrenie. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 4049/2020 z 9. júna 2020 doručenom ústavnému súdu 11. júna 2020 uviedol, že ju považuje za zjavne neopodstatnenú. K námietke sťažovateľky týkajúcej sa priet'ahov v konaní uviedol, že túto mohla uplatniť sťažnosťou podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Aj keď sťažovateľka podala odpor proti platobnému rozkazu zjavne oneskorene (platobný rozkaz bol sťažovateľke doručený 23. mája 2019 a odpor bol okresnému súdu doručený 6. augusta 2019), okresný súd vykonával v období od 5. marca 2020 do 9. júna 2020 úkony pre účely overenia presného času odoslania odporu sťažovateľkou. O odpore sťažovateľky bolo následne rozhodnuté uznesením sp. zn. 18 Up 457/2019 z 9. júna 2020, ktorým bol odpor odmietnutý z dôvodu oneskorenosti jeho podania.

7.1 K námietke o vyznačení doložky o právoplatnosti a vykonateľnosti na napadnutom rozhodnutí okresný súd poukázal na § 62 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého len čo súdny tajomník alebo iný poverený zamestnanec súdu zistí, že rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, vyznačí ju. Tak to bolo aj v namietanom konaní. K vyznačeniu doložky došlo 23. júla 2019 s dátumom právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia 8. júna 2019. Odpor proti platobnému rozkazu bol okresnému súdu doručený až 6. augusta 2019, teda so značným časovým odstupom po jeho doručení sťažovateľke, a preto do už vyznačenej doložky nebol dôvod zasahovať. Námietku litispendencie mala sťažovateľka možnosť namietat' v priebehu konania, a to podaním odporu riadne a včas,

teda využitím iného prostriedku nápravy. Preto okresný súd nevidí v jeho postupe či rozhodnutí také nedostatky, ktoré by spôsobili zásah do práv sťažovateľky.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. V zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o stanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej práv, pretože okresný súd nerozhodol o odpore, ktorý podala proti platobnému rozkazu, bez zbytočných prietahov. V dôsledku toho jej bolo znemožnené brániť sa proti platobnému rozkazu a súčasne zabrániť i vedeniu exekúcie na podklade nezákonného exekučného titulu.

16. Pred posúdením námietok sťažovateľky ústavný súd považuje za potrebné zosumarizovať, že v napadnutom konaní, ktorého predmetom bola peňažná pohľadávka žalobcu, bol vydaný platobný rozkaz, ktorý bol sťažovateľke doručený 23. mája 2019. Tento údaj sťažovateľka nerozporuje, sama ho uviedla v podanom odpore, ako aj v ústavnej sťažnosti. Posledným dňom lehoty na podanie odporu bol teda 7. jún 2019. Keďže odpor proti platobnému rozkazu nebol okresnému súdu doručený v zákonnej lehote (do uvedeného dátumu), okresný súd 23. júla 2019 vyznačil na platobnom rozkaze doložku o právoplatnosti a vykonateľnosti s dátumom 8. júna 2019.

16.1 Podľa vyjadrenia okresného súdu sťažovateľka podala odpor proti platobnému rozkazu 1. augusta 2019. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že proti platobnému rozkazu podala odpor 31. júla 2019. S ohľadom na už ozrejmý posledný deň zákonnej lehoty na podanie odporu je zrejmé, že sťažovateľka ho podala oneskorene. O podanom odpore rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 18 Up 457/2019 z 9. júna 2020, teda po podaní ústavnej sťažnosti.

17. Ústavný súd uznáva, že okresný súd rozhodoval o odpore sťažovateľky neprimerane dlho (11 mesiacov), a to bez ohľadu na to, že v rámci obdobia troch mesiacov overoval včasnosť jeho podania. Na druhej strane, iba samotná dĺžka rozhodovania o tomto prostriedku procesnej obrany nie je sama osebe takej povahy, aby len na jej základe bolo možné v okolnostiach danej veci konštatovať porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. že doterajšie trvanie napadnutého civilného konania mohlo zasiahnuť podstatu a účel označeného základného práva sťažovateľky takým závažným spôsobom, že by to odôvodňovalo prijatie jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

18. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov (II. ÚS 63/05). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti

zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú s'ťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 381/2018).

19. K takému záveru dospel ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľky. Zohľadnil pritom nielen skutočnosť, že o prostriedku procesnej obrany s'ťažovateľky bolo okresným súdom medzičasom rozhodnuté, ale aj skutočnosť, že odpor podaný s'ťažovateľkou (či už 31. júla 2019 ako to sama tvrdí, alebo 1. augusta 2019 ako tvrdí okresný súd) bol podaný celkom zjavne oneskorene, a teda skutočnosť, že by o odpore okresný súd rozhodol bez zbytočného odkladu po tom, čo bol podaný, by na právnom postavení s'ťažovateľky nič nezmenila.

20. S ohľadom na uvedené ústavný súd, prihliadajúc na závažnosť rozhodovania z hľadiska toho, čo bolo pre s'ťažovateľku „v hre“, dospel k záveru, že postupom okresného súdu nedošlo k priet'ahom, ktoré by mali ústavnoprávnu relevanciu a odôvodňovali by vyslovenie porušenia základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v napadnutom konaní. Preto ústavný súd odmietol ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Nadväzne ústavný súd konštatuje, že uvedený postup okresného súdu nebol spôsobilý porušiť ani základné práva s'ťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 46 ods. 1 ústavy a ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S'ťažovateľka v tejto súvislosti tvrdila, že okresný súd jej znemožnil brániť sa proti platobnému rozkazu tým, že nerozhodol o jej odpore bez zbytočných priet'ahov. Skutočnosť, že o odmietnutí odporu nebolo rozhodnuté v ideálnom čase, neznemožnila s'ťažovateľke uplatnenie procesnej obrany. Právo brániť sa proti uplatnenému nároku žalobcu totiž s'ťažovateľka využila, ale táto obrana, vzhľadom na oneskorenosť podania odporu, už nemala žiaden vplyv na právoplatnosť a vykonateľnosť platobného rozkazu. S'ťažovateľka sa teda sama pripravila o účinnú procesnú obranu v spore tým, že zanedbala procesnú povinnosť podať odpor v lehote ustanovenej zákonom. Iba v prípade včasnosti a odôvodnenosti odporu by tento

prostriedok procesnej obrany založil povinnosť okresného súdu vysporiadať sa s ním aj po vecnej stránke, najmä z hľadiska relevantnosti ňou vznesených námietok vrátane námietky o existencii prekážky litispendencie.

22. Ako už bolo uvedené, doložka o právoplatnosti a vykonateľnosti bola na napadnutom rozhodnutí vyznačená 23. júla 2019, teda po tom, čo sťažovateľke uplynula zákonná lehota na podanie odporu. Okresnému súdu preto nič nebránilo opatriť napadnuté uznesenia doložkou o právoplatnosti a vykonateľnosti. V tomto smere sa ústavný súd stotožňuje s argumentáciou okresného súdu, ktorý poukázal na relevantné znenie vyhlášky. Až následne doručila sťažovateľka okresnému súdu odpor proti platobnému rozkazu a až v súvislosti s jeho obsahom vzhladol okresný súd potrebu overiť správnosť procesu doručovania. S ohľadom na dosiaľ uvedené nemožno považovať platobný rozkaz za nezákonný podklad pre vedenie exekúcie.

23. Pokiaľ sťažovateľka v ústavnej sťažnosti spochybňuje správnosť a zákonnosť platobného rozkazu, pretože jeho vydaniu bránila prekážka litispendencie, pričom v tejto súvislosti predkladá ústavnému súdu oznámenie o určení senátu Komory Slovenského futbalového zväzu pre riešenie sporov, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyplývajúci z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý znamená, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

24. V danom prípade mala sťažovateľka k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý jej na ochranu práv poskytoval zákon o upomínacom konaní. Proti platobnému rozkazu mohla sťažovateľka v zmysle tohto zákona a poučenia okresného súdu podať riadne a včas odpor, v ktorom mala možnosť uviesť všetky pre vec podstatné skutočnosti, ktorými spochybňovala nárok žalobcu a ktoré uvádza v ústavnej sťažnosti v snahe zvrátiť účinky právoplatného a vykonateľného platobného rozkazu. Sťažovateľka tento prostriedok nápravy využila, pričom o jej odpore rozhodol okresný súd uznesením z 9. júna 2020. Právomoc okresného súdu rozhodnúť o odpore sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Na tomto závere nemôže nič zmeniť ani fakt, že jej odpor bol odmietnutý z dôvodu oneskorenosti jeho podania. Ústavnou sťažnosťou totiž nie je možné zvrátiť účinky oneskorene podaného odporu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti platobnému rozkazu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti platobného rozkazu stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu